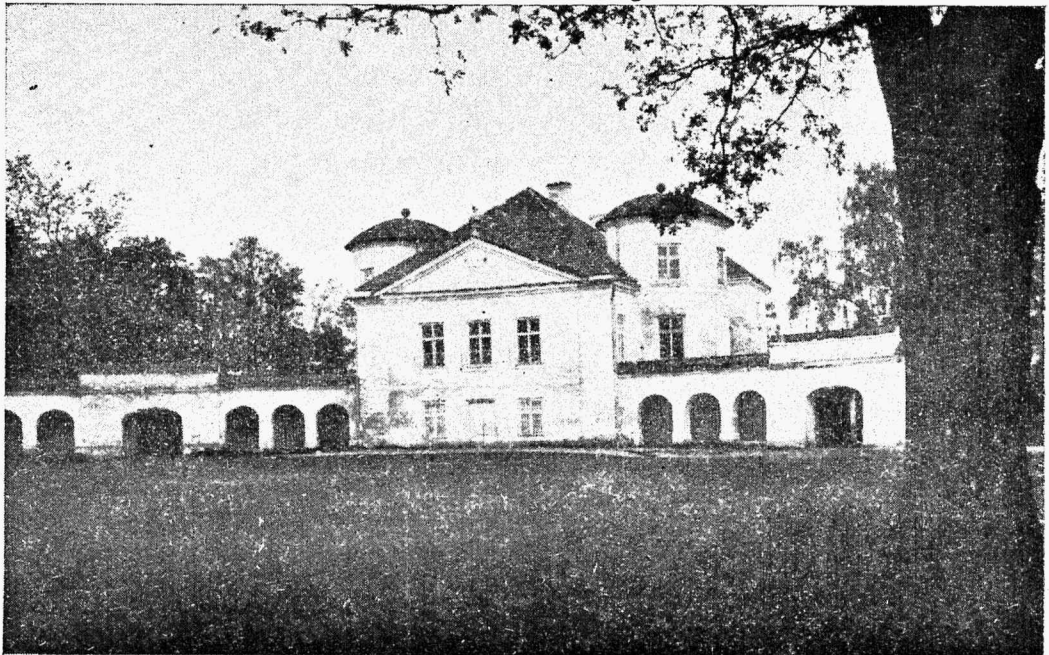

Hind 35 senti

ÜENÜ KILTSI OSAKONNA AJAKIRI

MEIE MÕTTEID

ERINUMBER

Kiltsi lossi eestvaade

1. Kiltsi laulupäeva album

№ 1

Juuni

1930

HEINRICH SCHMIDT'i

kellade, kuld- ja hõbeasjade
KAUPLUS

Väike-Maarjas, omas majas.

Olen oma kauplust täiendanud ja müün võistlemata odavate hindadega

seina-, laua-, tasku-,
ja käekellasid.

Kuld laulatuse-, kihla-
ja ilusõrmuseid.

Jalgrattad

ja nende üksikud osad.

Grammofonid

ja nende plaadid on
täies valikus.

Müük soodsate järelmaksu tingimustega.

Kellasepa ja kullasepa tööd tehakse täieliku
vastutusega kaua aastaid töötanud ja vilunud
töötundja poolt.

OSTAN KULDA JA HÕBEDAT.

HEIN. SCHMIDT

VÄIKE-MAARJAS

ÜENÜ Kilti osakonna ajakiri
Meie Mõtteid

№ 1

Juuni

1930

Saateks.

Kilti organiseerunud noorte ajakirja „Meie Mõtteid“ ilmumine trükitauna, kuigi 1. Kilti laulupäeva erinumbrina, on Kilti noorte suur tegelik võit, pikk samm edasi elujõulisuse suunas.

Oma ajakirja ilmumise mõtet kandsid endas m. a. tegevuse jätkamisest saadik energilisemad noored, kes ka osakonna 10. aastapäevaks oma eneseavalduslikku tahet näitasid esimese käelkirjutatud ajakirja numbriga, millele hiljem järgnesid veel kolm.

Tänu ümbruskonna äritegelasile ja kirjutiste autoreile, ilmub 1. Kilti laulupäeva puhul käesolev „Meie Mõtteid“ number trükitauna 700 eks.

Nagu käesoleva numbri sisust näha, on püütud ses eriliselt valgustada meie maaseltside tegevuse sihte ning seks tuua kirjutisi tuntuimalt seltsitegelasilt, püüdes tähelepanna kasulikke näpunäiteid vanemalt ja kogenenuimalt.

Üldiselt tahab „Meie Mõtteid“ jääda truuks oma varemalt ülesseatud põhimõtetele, olla Kilti noorile ühendajaks mitmekesiste mõtete avaldamisel ja üldise paremuse sihtjoonte leidmisel.

Leidku ilus algatus tegelikku toetust kõigilt noorushingelistelt ja ideelistelt Kilti ümbruskonna isikuilt.

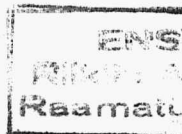
Olgu tänane erinumber eeskujuks ja tiivustajaks järgnevaile trükitud kujul ilmuvaile „Meie Mõtteid“ numbreile.

Täitugu Kilti noorte ilus algatus ja soov, näha elujõulisena oma ajakirja.

Selleks rohke ja raskekujulise töö äravõitmiseks hääd püsivat tahet

soovib

Tegev toimetaja.

Kiltsi laulupäevaks.

Meie ülemaaliste kui ka vähema ringkonna laulupäevade-pidude korraldamise algpäevil olid need väga mõjuvõimsaiks isamaalisiks, demonstratiivseiks väljaastumiseks venestamise vastu.

Hulkadena kogunesid siis laulupäevile ligidalt ja kaugelt, kõigist kodumaa maanurgist vanad ja noored, kel üksmeelseks eneseavalduslikuks tahteks, tunda end ühendatuna ning omada jõudu ja vastupidavust ühiseist emakeelseist laulude ettekanneteist oma eluraskuste kandmiseks.

Teame ju, et olevikus ehitame endile tulevikku. Selle tuleviku, parima tuleviku poole on meil nooruses kõik püüded ja sammud sihitud. Teeme suurejoonelisi kavatsusi ja hellitame palju ilusaid lootusi teadmata, palju neist täideviidavad tegelikus edaspidises elus. Kuid aastate möödudes, vananedes, tunneme, et ole meist siiski nooruses mõeldud kavatsuste täideviijaid, meie pole suutnud painutada endid ainult oma tahte püsivale alalhoidmisele ja selle täitmise eest võitlemisele. Oleme lihti lasknud kõrvalisil asjaoludel endid mõjutada, oleme unustanud sihi, mille saavutamine ainsaks eesmärgiks olema pidi.

Käesolev aeg oma majandusliste murede ja raske tööga teeb inimese vanaks enneaegu ning murrab meid elu, meie saatuse karm käsi kõige õitsevas elueas. Muutume enneaegselt raukadeks.

Kuid kui omame jõudu ja vastupidavust, et suudame vastu astuda saatuse karmusele, kuigi komistades vahetevahel, aga siiski takistusi võites, siis jaksame toibuda ja endid jällegi tunda noorus-värskena, täis võimsat tahet tegutseda. Vastupidavust ei leia meie ei kuskilt mujalt, kui kõrgeist eeskujudest ja meie oma kõige lähema, meie isamaa ja kodukoha armastusest, suurest armastusest oma riigi ja rahva vastu, teades end olevat ka üks vajalik liige ühises peres.

Sellele suurele armastusele õhutavad aga meid kodukoha ja isamaa veetlev-ilusad kohad, kunst ja luule. Tahtes korraga endis äratada huvi nende vastu, kutsume kokku oma kodumaa ilusamaisse ajaloolisse kohtisse ümbruskonna laulupäevad.

Noil päevil, mil helisevad kesk ilusamat loodust kaunimad helid rahvaviisidest, läheb tuksuma kiiremini iga eestlase süda, kuna nad tuttavad hällist saadik, tunneme end jälle ühise, hingeliselt sarnleva perena, lauldes endale ja oma armastusest kodukoha ja isamaa vastu.

Olgu ka tänane 1. Kiltsi laulupäev ümbruskonna rahvale üheks ühise perekas lähendamise mõtte osalisekski teostajaks, sidudes nii lauljaid kui kuulajaid peenete tundiidikestega suurest armastusest kalli kodu vastu, oma sünnipaiga vastu.

Viigu kaasa kõik külalised ja tegelased uut ja värsket teguvõimsust ning vastupidavust 1. Kiltsi laulupäevalt.

Siis on sel ka mõte, miks tuleme tulevikus veelgi kokku Kiltsi, et olla jälle ühine lauljate pere, kes tunneb võimu oma laulu mõjurikkusest.

Elagu tänase 1. Kiltsi laulupäeva tegelased ja külalised!

Kohtu- ja siseminister

Ado Anderkopp

Esineb kõnega 1. Kiltsi laulupäeval.

Missuguses suunas peaks arenema meie maaseltside tegevus?

Pöörasime eelmise ringküsimumusega tuntud seltside tegelaste poole ning selle tulemusena toome neilt saadud vastused ära siinkohal.

Aug. Meikop,

ÜENÜ Keskjuhatuses esimees.

Endisel vene ajal võitlesid meie maaseltsid meie poljitiliste õiguste: trükivabaduse, emakeelsete koolide-kohtute ja muude rahvuslike vabaduste eest ja kuna haridus avab rahvapoegadele kõik ukSED, oli hariduse levitamine üks nende suurimaid ülesandeid.

Olukord on muutunud. Meie ei võitle enam rahvusliku olemasolu eest. Maa seltside ülesanne on nüüd kitsam, kuid sügavam ja mitmekülgsem — nad peavad olema rahva kasvatuskohad.

Mitte enam pinda mõõda laiali, ega tormijooks suurema maaala järele, vaid sügavam künd — sügavamale maa sisse... Maaseltsid peavad olema rahva, eriti noorpõlve kultuurilised kasvatuskohad, rahva enesekasvatuse teostajad.

Mitte seltsi ametliku esimehena eesotsas ei vaja praegune põlv, vaid seltskonda ja juhti...

Selleks peavad meie seltsid senisest enam pöörama tähelepanu kohaliku elule, kodukoha ja koduümbruse uurimisele, rahva omapära ja ümbruskonna ilu säilitamisele ja väljendamisele.

Tahame kasvatavalt mõjuda, siis peame meie seltside tegevusse tooma enam eetilisi momente. Seda on ümbruskonna väljapaistvate isikute ja töömeeste — seltskonna tegelased, vabadussõja kangelased, esimesed maareformi kaudu maasaajad jne. —

austamine ja esiletõstmine; vanade ja nõrkade eest hoolitsemine (jõulupuud kingitustega vanadele ja lastele), lastekaitse, loomakaitse, looduskaitse ja muud alad.

Samuti tuleb senisest enam anda ruumi ka kasvatavale esteetilisele, ilulisele momentidele.

Selleks iustame kodusid ja koduümbrust, anname ruumi käsitööle ja käsitööhtutele, korraldame ekskursioone, hoiame ja kaitseme ümbruskonna loodusilu, korraldame metsastutamise päevi ja palju muud...

Meie praegused seltsid ja nende kogumiskohad olgu rahvale ja eriti noorile sisemisest soojusest kiirgavateks klubideks, mitte külmadeks (alkoholiga?) seltsimajadeks.

Kihagu siin sisemine, nägematu enesekasvatustöö!

Enam tähelepanu kasvatuslikule eeskujule; enam tähelepanu meie lähemale ümbrusele!

Niisuguses sisemisest põnevusest kirjgavas igakülgses enesekasvatustöös saame meie seltsidele tagasi anda nende sõjaloludel veidi langema läinud autoriteedi ja mõjuvõimu ning võidame neile ka riikliku ja laiema ulatusliku seltskonna tähelepanu.

Niisugusest tõsisest tööst ja sisemisest väljakiirgamisest kõneleb ka tänane laulupäev.

Õnn kaasa!

E. Vender,

Eesti Haridusliidu sekretär.

Meie maa haridusliste seltside tegevuse sihiks peab olema kasvatada inimesi tegelekule elule.

Kui meil kõneldakse haritlaste üleküllusest ja kurdetakse, et haridus rikub inimesi ja viib meid eemale igapäevaste eluülesannete täitmisest, siis saab see olla vaid hariduse valesti mõistmise või väärkasvatuse korral.

Kui haritud inimesel on nõuded elu vastu harilikult suuremad, siis on temal ka võimalused palju suuremad nõutada endale eluülevõlpidamist ja rahuldada teisi kultuurinimese elunõudeid. Kui haridusest nii aru saadakse, et teatavaid teadmisi omandades ei tohi enam käsi külge panna lihttööle, siis muidugi võib olla haridus raskuseks niisugusele inimesele. Selle ajast ja arust jäänud arusaamise kõrvaldamine peab ka kuuluma meie hariduseltside ülesannete hulka. Neid kasvatuslisi ülesandeid suudetakse hästi täita siis, kui peale otsekoheste teadmiste pakumise võimaluse on olemas seltskond ja kooskõlmise koht, kus juhtivad tegelased oma eeskujuga ja isikliku mõjuga võivad teostada seda, mis nimetame seltskondlikuks kasvatustööks.

Kui meil üldse on sihiks kasvatada kodanikke, kes on füüsiliselt terved ja tugevad, vaimliselt hästi arenenud ja kõlbliselt kõrgel seisvad, siis peame tunnustama, et väga palju sellest tööst lasub hariduslike seltside peal ja peaks iga seltsi ülesandeks olema. Kool annab eelteadmised, või õigemini öeldes — annab kätte selle võtme, millega koolist tulnud noored võivad pääseda teaduse varaitadesse ja teostada enesekasvatust. Noored on aga väga vastuvõtlikud igasugustele kõrvalistele mõjudele, olgu need hääd või halvad, sellepärast on tähtis ja tarvilik, et just noortele oleks olema koht ja seltskond, kus nendel kerge teostada eneseharimist ja enesekasvatust. Vähe loo'usi, et see teostuks hääde tagajärgedega organiseerimata külaühiskonnas. Nende ülesannete kohaselt tuleb kõikidel maaseltsidel korraldada oma tegevust nii, et see võimaldab edasiharimist nii noortele kui ka vanadele ja mõjub kasvatavalt kogu ümbruskonnale. Selleks tuleb seltsil korraldada kursusi ja loenguid mitmesugustel teadusaladel, üksikutest küsimustest rohkem huvitatuile organiseerida õpiringe, ülevõlpidada või kaasa aidata ülevõlpidamiseks avalikkudele raamatukogudele, õhutada ja võimaldada noortel tegelastel rahvaulikoolis õppimist, arendada laulu, muusikat, näitekunsti, korraldada koosviibimisi jne.

Ülaltooduga arvestades peab kogu maaseltsi tegevusest läbi käima positiivne joon — elujaatava ilmavaate kasvatamine. Selleks on tarvilik, et hariduse alal pakutavad teadmised ei oleks eluvõõrad vaid lähedased igapäevastele elunõuetele ja tegeliku töö juures ära kasutatavad. Et inimesed õpiks haridust õieti hindama ja nendes kasvaks tahe ning püüe paremuse poole. Peod, koosviibimised ja teised selletaolised ettevõtted peavad aitama kaasa seltside tegevuse suuna arendamisele ja nähtlikult esile tõstma eluväärtuste hindamise.

Et seda kõiki teostada, selleks on tarvilik kogu seltsi tegevusepiirkonna haritud jõudude ja organiseerimisvõimeliste seltskonnategelaste üksmeelne töö oma ümbruskonna kultuurilise tasapinna tõstmisel ja noorsoo kasvatamisel. Kui vastata mõne sõnaga küsimusele, missuguses suunas peaks arenema meie maa seltside tegevus, siis järeldades eeltoodust võiks öelda: nende tegevuse sihiks peab olema kasvatada häid kodanikke riigile

ja naabreid kaasinimestele, kes on teguvõimsad alles hoidma minevikust pärandatud varamusi ja looma uusi väärtusi, Organisat-

siooniliselt nõuab see seltsi tegevuspiirkonnas ühe kuid tugeva organisatsiooni olemasolu.

K. H. Lipp,

Väike-Maarja ühisgümnaasiumi direktor.

Kui meie haridusseltsid vene valitsuse ajal tekkisid, oli neil sihiks koos hoida eestlasi rahvustundelises peres ja levitada ühtlasi haridust, mis rajatud emakeelsele õpetamisele. Sellega seletatav koolide tekkimine paljude haridusseltside juures ja nende koolide hää kuulsus rahvusliku vaimu õhutamispaiakadena. Seda peamiselt linnades, siiski ka maal. Linnades, aga eriti maal on päälle haridusliikkude kõnede ja mõningate kursuste korraldamise haridusseltside ülesannet alati nähtud rahvale kõlvuliste lõbustuste ja meelelahutuse pakkumises vaba aja veetmiseks.

Haridusseltside tegevuses nägi tollaegne valitsus hädaohtlikku vaenlast ja püüdis igati nende tegevusele takistusi teha.

Ühes aja ümberkujunemisega ja hariduse kättesaadavamaks muutumisega on ka haridusseltside tegevus sunnitud muutuma. Koolinoorte rahvuslik kasvatus ei tarvitse nüüd enam kuuluda seltside tegevuskavasse, küll aga on suuresti laiemaks muutunud tööpõld maarahva hulgas, kelle haridusekäik olude sunnil sundusliku algkooli järele lõpeb, ehk kelle edasiõppimine täiendus- või keskkoolides kuidagi katkestub. Suurem osa neist inimesist aga püüab teadlikult ja tahtlikult siiski vajuvalguse poole, tahab kultuuriga pidada sammu. Siin ongi haridusseltsidel otse äramõõtmata tööväli. Ei noore ega vana vahet või siin teha. Kõik vaja kaasa tõmmata, vaja ergutada ka neid, kes iseenesest passiivsed on. Kool ja haridusselts, — neil on samad ülesanded: arendada inimesi,

kasvatada rahvast. Ainult kooli tegevus on piiratud teatud ajaga, haridusseltsid aga võivad ja peavadki koolis omiandatud töövilja hoidma roostemineku eest, andma ergutust vaimule, et see ei nürineks igapäevases töös ja askeldusis. Kõned, kursused, vaidlusõhtud, hääd raamatukogud on siin möödapääsmatud tegurid. Päälle selle on aga iga haridusseltsi tähtsamaid ülesandeid hoolitseda rahva vaba aja mõistliku veetmisvõimaluse muretsemise eest. Kui palju meil ses suhtes veel teha on, see selgub kas või ühest pilgust ajalehte: siin ja sääl on jälle olnud korrarikumisi külanoorde poolt korraldatud tantsupidudel. Noorrahval on energiat palju päälle raske töögi, ja kui seda energiat pole panna mujale, siis satutakse ulakustele. Pole muidugi mõeldav, et haridusselts saaks iga ulaka parandada, aga lõbustuste eest hoolitseda, kus päälle jalakeerutuse ka maitsetarendavad ettekanded ei puudu, ei tohiks raske olla haridusseltsidel. Pidude korraldamine, mis alati vastukaja leiab rahva hulgas, isegi raske matel majandusaastatel, on ülesanne, mida kergelt võtta ei tohi. Rahalisele sissetulekule ei tohiks ohverdada peokava väärtust, nagu see meil kahjuks mõnikord sünnib. Tulude hankimine on mitmel pool muutunud pääsihiks ka samasihiliste seltside rohkuse, seega jõudude killunemise tõttu. Katsutakse üksteist surnuks konkureerida, kuna ometi ühinemises oleks jõud. Ja haridusseltsidel on siin palju teha, astudes võitlusse rahva maitse labastamise vastu, katsudes ühendada kil-

lustunud jõude, andes ise oma pidudega hää eeskuju. Maanurgad, kus haridusseltsid õigetes kätes ja peod sisukad, ehk nende vahel, kus veel harrastatakse labast laada janditamist, võib rahva maitse erisugust arenemistasapinda juba tähele panna. Ainz a'a, mida viimasel ajal võime näha ikka viljakamaks muutuvat, on lauluharrastus. Lauupeod leiavad vastukõla rahva hinges, siia tullakse kaasa erilise innuga, vaja ainult alustada,

organiseerida. Suured rahvapeod, kuhu koguneb rahvast üle maa, annavad võimalust funda endid ühise perena, ja kui kõlab ühislaul, saadakse ligemale üksteisele, tuntakse sidemeid, mis ühendavad meie rahvast ja mis kohustavad meid üheskoos kandma kive kultuuriehitisele.

Ühendada tõsist kultuuritööd lõbusa ja väärrika ajaviitmisega, see tohiks olla maa-haridusseltsi kaunimaid eesmärke.

Aug. Johanson,

Kiltsi Haridusseltsi juhatusliige.

Otsekohe ülesseatud küsimuse juurde asudes pean üles seadma kaks tähist, millisteni peaksid jõudma meie maaseltsid omas tegevuses: 1) koondamine ja 2) demokraatlisem vaim.

Maaelu on laialdane, samuti laialdane ka tööpõld maaseltside jacks, — kuid see tööpõld on ka ühtlasi mitmekesine. Praegu on maal mitmesuguste eesmärkidega seltsed, küll hariduslisi, majanduslisi, kutselisi ning poliitilisi ja igal ühel neist omad eesmärgid ja sihid. Mõned töötavad üldsuse huvides ja nende tegevus on laiaulatusline, kuid on palju seltsed, mille eesmärk on piiratud mõningase kutse, parteilise või kiltsa ringkonna huvidega ja tihti ühe niisuguse seltsi või ühingu tegevus ei mahu teise kohaliku seltsi tegevuse raamidesse. Niisuguse seltside üleproduktiooni all kannatavad kõik meie maaseltsid, sest aktiivsem element seltskonnas on laiali paisatud mõõda mitmesuguste eesmärkidega seltsed ja selle tagajärjel üksikud seltsid teguvõimetud. Samuti mõjub ka niisugune seltside rohkus nende majanduslise arenemise peale ja majandusliselt nõrk selts ei suuda jõuda nende tähisteni, milliseid endale üles seadnud.

Samuti puudub maaseltsides demokraat-

line vaim ja see pidurdab seltside edukat tegevust ning arendab uute kitsahuviliste seltside juurde tekkimist. Nagu teada, ei võeta paljudesse seltsidesse hää meelega teatud poliitilise, kutselise või majanduslise vaatega ning seisukohaga isikuid vastu ja need on sunnitud astuma või halvemal juhusel asutama teise seltsi.

Maaseltsid peaksid püüdma arendada oma tegevust nii, et ühe seltsi ümber mahuksid kõik ümbruskonna tegelased ja seda võib läbi viia väga hästi, kui töötatakse ühe tugevama ning laialdasema sihtidega seltsi osakondadena. Samuti peaks üldkasulikkude sihtidega seltsidesse vastu võetama kõiki tegelasi, vaatamata nende poliitilise, kutselise või majanduslise meelsuse peale. Usun, et väga hästi ning edukalt saaks näiteks töötada üks Haridusselts, kui tema juures töötaksid osakondadena noored, sportlased, muusikud, laulukoor, näitetrupp, tuletõrje k-do ja veel palju teisi üldkasulikke ja endaarendamise koonduisi. Niisugustel juhtudel oleks kõik aktiivsemad tegelased koondatud ühe lipu alla ja ühises töötamises saavutaksid suuremat edu. Samuti oleks niisugune selts või seltside koondis ka majandusliselt tugev ja võiks oma sihte kergemini saavutada.

Jüri Nikolajev

ÜENÜ Kiitsi osak. juhatusel liige.

Harilikult neil juhustel, kui on tarvis anda vastuseid mingisugusele ankeedile, siis alati kirjutatakse palju ilusaid sõnu, soovitakse kõige paremaid soovisi ja häid kordaminekuid. Kuid harilikult need vagad soovid ja sõnad on tegelikus elus läbiviimata ja jäävad paberile. Üldse ei tahaks raisata aega ja ruumi sarnastele harutlustele. Kahjuks just meie seltskondlikes organisatsioonides palju aega kulutatakse rääkimisteks ja vaieldusteks, mille peale raisatakse terve energia, kuid tõsise töö peale jääb aega väga vähe üle. Need

igavesed vaieldused, sooviga, isiklikult panna oma põhimõtteid maksma esikohal, on kõige kurjem vaenlane seltskondlikes elus. Peab meeles pidama, at ainult ühenduses seisab jõud. Meil aga see saab tihti unustud.

Öeldakse: „Rääkimine hõbe — vaikimine kuld“, tahan ka mina sedasama öelda ja luban enesele seda järgmiselt vabalt tõlkida.

„Vähem sõnu, kuid rohkem tööd“ — Olgu need sõnad lipukirjaks meie seltskondlikes organisatsioonides.

Marta Sakk

ÜENÜ Kiitsi osak. ja Kiitsi Haridusseltsi juhatusel liige.

Tahaksin lähtuda selle küsimuse harutamisel peaasjalikult Kiitsi seltsielu arenemissuuna võimalusist ja tarvidusist.

Tekib kõige pealt küsimus, kas siin-ses võrdlemisi väikeses ringkonnas ei ole üleliigne lajutamine kahe enam-vähem ühiseid sihte taotleva seltsi — ÜENÜ osakonna ja Haridusseltsi — olemasolu, pealegi kui puudub suurejoonelisemaks teotsemiseks tarvilik rahvamaja, mida asutada siin praegusel rahakehval ajal ei ole kerge ega ka vast liiga hädavajaline — vähemalt pidusaali, — arvestades Väike-Maarja lähedusega.

Kiiremini on tarvilikud siin aga raamatukogu-, klubi j. m. ruumid, mille hankimisega ja korraldamisega, samuti mitmesuguste vaimu- ja kehakultuuri alade arendamisega ümbruskonnas saaks hakkama ka üks selts, kui seda juhiksid paremad jõud mõlemast seltsist ja ka väljastpoolt neid.

On ju üldiselt märgatav, et rohke seltside tekkimine ühte keskk kohta harilikult ainult halvab seltsielu, kuna heade seltskonnategelaste piiratud arvu tõttu selliste pisj seltside ainukeseks eneseavalduseks jääb pahatihti vaid mõne peo korraldamine, mis lõppeks ei too mingit tulu ainelises ega vaimlises mõttes, kuna sagedased peod tüütavad peotegelased, kes suuremalt osalt on ühed ja need samad, ning lõppeks ka publiku.

Sellepärast, kui Kiitsis tahavad teotseda vähegi edukalt kaks nim. seltsi, peaksid nad hoiduma konkurentsist ja arendama oma tegevust kumbki teatud erisuunas, mis võiksid näit. olla järgmised:

ÜENÜ-s peaks valitsema õhkkond, mis oleks soodus arendamiseks ja halvast seltskonnast hoidumiseks noortele umbes 13—20 eluaastani, tähelepanu pöörates iseäranis neile, kes on küll lõpetanud juba kooliskäimise, ent ei ole veel kaugelki küpsed täiesti iseseisvaks teotsemiseks ja endaarendamiseks.

Sellepärast peaks ÜENÜ osak.- töötama väga lähedases kontaktis kooliga ja õpetajaiga ja ta nooremaid liikmeid peaks teatud määral ümbritsema pedagoogiline mõjustamine ja juhtimine, tulgu see siis õpetajate või teiste poolt, kes suudavad ja tahavad pisutki teotseda noorte kasvatusel alal, kusjuures see juhtimine peab olema teatud määral kaadne, andes suurimal määral võimalusi noorte omalgatusele ja isetegevusele.

Kui ÜENÜ osak. nende põhimõtetega arvestab oma juhtivate tegelaste valikul kui ka oma tegevussuuna määramisel, siis langeb Haridusseltsilt hulk muret ja tööd ära ja ta võib pühendada end ülesandele, mida mainisin eespool ja mille juures pikemalt peatuvad mõned teised sellele küsimusele vastajad. Nii kujunegu nende kahe seltsi töö ja jõu säätmise, mitte killunemise tähe all.

Voldemar Toom,

UENÜ Kiltsi osak. ja Kiltsi Haridusseltsi juhatuse liige.

Õitseagegu elab üle ainult see selts, kellel on energiline, selgepeaga juht, kes seltsi peab oma lapseks ja teda armastab enam kui oma tööd ja varandust.

Kiltsi Haridusselts.

Kiltsi Haridusselts asutati käesoleva aasta 6. aprillil. Juhatusse valiti: (pildil vasakult paremale): Istuvad: pr. A. Traks, hra K. Vaher, prl. M. Sakk, prl. M. Anderson, seisavad: hrad A. Päev, V. Toom, R. Umelas, A. Johanson ja J. Kull.

Selle lühikese tegevusaja jooksul on korraldanud Eesti rahvaluule õhtu ning osa võtnud koos ümbruskonna seltsidega üleriiklise metsanädala puhul rahvapeo korraldamisest. Oma korraldusse on võetud ka Vao valla

rahvaraamatukogu Kiltsi osakond ning alates 25. maist s. a. on avatud lugemislaud kolm korda nädalas Kiltsis hra A. Traksi majas. Korraldab ühes UENÜ Kiltsi osakonnaga I Kiltsi laulupäeva. Seltsi lähemasse tegevuskavva kuulub referaat- ja kõneõhtute korraldamine üldtähtsusega küsimuste selgitamiseks ning kaugemale ulatavaks kävatsuseks on seltsil oma kodu — rahvamaja asutamine.

Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse Kiltsi osakond.

ÜENÜ Kiltsi osakonna asutamislugu kuulub sõjaõhkkonda, mil suurem hulk parimaid isamaapoegi kõikjal üle kodumaa viibisid lahinguväljal. Samal ajal viibisid isamaa-tütred kodudes, aidates parna algpõhja ülesehitavale tööle nii majandusliselt kui ka kultuurilisel alal. Nii oli lugu ka Kiltsis ning energilisemad naisnoored neiu Helene Au-

algav tegevus kaunis hoogne ja energiline. Kutsutakse ellu muusika-, näite- ja spordiringid ning korraldatakse pidusid, perekonna- ja vaimusõhtuid ja asutatakse lugemislaud. Hoogsat ja energilist tegevust tõendab ka Keskuhatuse kiri 31. I 1920. a., kus on öeldud „... Kiltsi osakond on kõige lühema aja jooksul üheks eluvõimsamaks“ ja tegeva-

ÜENÜKO juhatus 1930 a.

Istuvad: (vasakult paremale) Kirjatoimetaja: Richard Umelas, esimees: Leida Alto, laekahoidja: Jüri Nikolajev. Seisavad kirjatoimetaja abi: Leonhard Kruspar, ametita liige: Vilhelmine Kilkson abiesimees: Voldemar Torm ja laekahoidja abi: Marta Sakk.

sendorfiga eesotsas kogunesid vahetevahel mõtete vahetamiseks kokku, mille tulemusena kutsutakse 8. nov. 1919. a. Kiltsi-Nõmme koolimajja ÜENÜ osakonna asutamisekoosolek, kus valitakse edaspidise tegevuse juhtimiseks 6-liikmeline ajutine juhatus. 11. jaanuaril 1920. a. registreeritakse osakond Keskuhatuse poolt.

Osakonna esimestel tegevuspäevadel on

maks Ühenduse osakonnaks saanud. Ta on rohkem teinud kui Keskuhatuse oodanud...“

Hoogu sattunud tegelased osakonna juhatuses, kelle hulgas esimehena kolmes esimeses juhatuses neiu H. Ausendorf, tegutsuvad igal võimalikul alal: Eelpool nimetatud ringide kõrval kutsutakse ellu ka eneseharijate ring, kelle korraldusel toimub mitmesu-

guste kursuste ja loengute korraldamine. Osakonna naiskooris on 12 ja segakooris 20 lauljat ning näiteseltskonnas tegutseb 17 isikut. Asutatakse lugemislaua kõrval ka oma raamatukogu ning tegutsetakse elavalt spordi alal. Osakonna rahaline seisukord on häa: Tihti korraldatavad peod annavad ilusaid sisetulekuid, millest annetatakse summe häa-tegevaiaks otstarbeiks, näit. annetatakse Nõmme Orkestrantide ja Spordi Ühingule 3783 marka puhkpillide võla tasumiseks ja Väike-Maarja mälestussamba ehitamise hääks 2205 marka. Toetatakse ka Keskjuhatust ja selle ajakirja ning muretsetakse omale raamatukokku uusi raamatuid, valmistatakse näitelava ja selle eesriie ning ostetakse osakonna ja riigi lipud ja muid vajalikke tarbeid.

Osakond võtab ka 8. laulupeost Tallinnas oma segakooriga hra K. Palgi juhatusel osa. Korraldatakse ka ühed 10-päevalise kestvusega üldhariduslikud kursused, kus kõnelevad viimase kursuse üliõpilased.

Kuid 1923. a. lõpul ja 1924. a. alul on liigete arvus, milline 70 ja 90 vahel kõikunud, kahanemist märgata, neid on 35 ümber. Midagi nagu oleks korrast ära ja kuna energilisemad juhid ära lähevad, siis suigub osakond aeglaselt unele. Peakoosoleku protokoll 16. märtsist 1924. a. räägib hra K. Palgi valimisest osakonna auliikmeks ja veidi hilisem juhatusekoosoleku protokoll ametite ärajaotamisest, kuid sest peale puuduvad edaspidise tegevuse üle kirjalikud andmed.

Nii kestab osakonna varjusurm kuni 1929. aasta kevadeni, mil 14. apr. Kiltsi lossi on kokkukutsutud ÜENÜ Väike-Maarja osakonna esimehe nrs. Eduard Peebergi ja ÜENÜ Virumaa keskkorralduse abiesimehe nrs. Volli Musteli poolt ümbruskonna noorte koosolek ÜENÜKO tegevuse jätkamiseks ja uue juhatuse valimiseks. Koosolekul valitakse ajutine juhatus koosseisus: esimees Dr. Adele Krahe, abiesimees Hilda Ilves, kirjatoimetaja Richard Umelas, abikirjat. Eduard Peeberg ja laekur Vilhelmine Kilkson. Ametite ära jaotades asub ajutine juhatus oma ülesannete täitmisele. Ajutise juhatuse korraldusist võiks mainida: jüriöö mälestamiseks

korraldatud tõrvikrongikäiku Ebavere mäele, tegevusharude ellukutsumist, ÜENÜ sihtide tutvustamiseks korraldatud kõnekoosolekut, väljasõitu autol Neerutile, rahvatantsude- ja keedukursuse ning kahe segaeeskavaga peo korraldamist. 29. sept. samal aastal valitakse osakonnale uus täieõigusline juhatus, kelle korraldusel toimub osakonna 10. aastapäeva pühitsemine 10. nov. vanas Kiltsi-Nõmme koolimajas ühes uue lipu õnnistamisega. Ka korraldab ta 21. dets. oma liigetele ja kutsutud külalistele jõuluõhtu.

Ellukutsutud tegevusharudest avaldavad tegevust spordi- ja kirjanõu- raamatukoguharud nrs. R. Umelase juhatusel. Spordiharu korraldusel peetakse ära mitmesugused võistlused murdmaa jooksus ja võrkpallis teiste ümbruskonna seltsidega. (Neljast korraldatud võrkpalli võistlusest võidab haru meeskond kolm.) Harul on nädalas kolm kindlat harjutuspäeva määratud, mil võrkpalli kõrval ka jooksudes ja hüpetes harjutusi tehakse. Kirjanõu- raamatukoguharu avab oma liigetele Kiltsi lossis lugemislaua, annab välja oma ajakirja „Meie Mõtteid“ kaks esimest numbrit ning korraldab kaks referaat-õhtut.

Osakonna liigete arv on aasta lõpuks 79 ja kirje väljasaadetud 74 ja sisse tulnud 44.

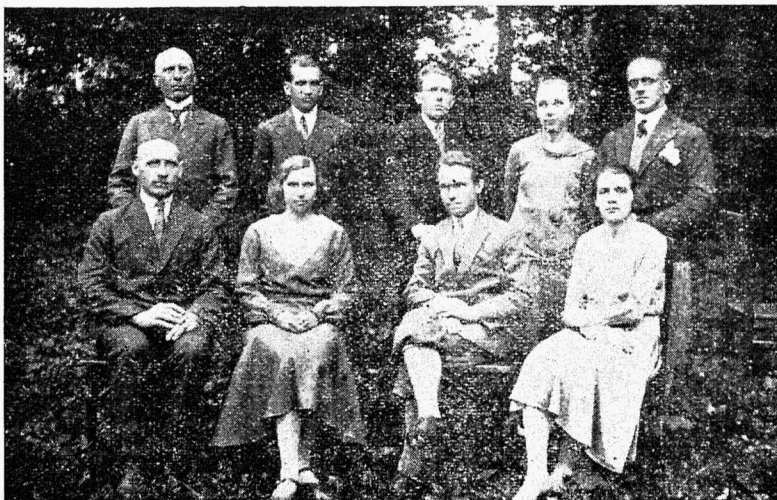
Käesoleval 1930. a. on korraldatud spordiharu poolt ping-pongis omavahelised meistrivõistlused ja osavõetud 3. võrkpalli võistlusest, II üleriiklise kirjandusnädala puhul korraldas kirjandus- raamatukoguharu kirjandusõhtu. Osakond, eelmise aasta eeskujul, algatas ja organiseeris jüriöö mälestamiseks korraldatud tõrvikrongikäigu Kiltsi lossi esile.

Osakond korraldab 1. suviste pühal s. a. koos Kiltsi Haridusseltsiga 1. Kiltsi laulu- päeva.

ÜENÜKO tuleviku kavatsusist võiks märkida esmakätt osakonna uut kavandatavat ja vanade tegevusharude elustamiseks ettevõetavat koondamist, neid ümbruskonna elu nõetele kohandades. Samuti kavatakse kõigiti järjekindlamalt ümbruskonna noorte ligi- tõmbamiseks ja neile kasvatamiseks enese- arendamise teel kaasabi anda. R.

1. Kiltsi laulupäev.

Kiltsi laulupäeva peatoimkond.

Istuvad (vasakult paremale): Anton Päev, Vilhelmine Kilkson, Voldemar Toom, Marta Sakk.
Seisavad: Karl Vaher, Johannes Proosa, Richard Umelas, Alma Kriiman, Jüri Nikolajev.

1. Kiltsi laulupäeva korraldamise kavatsus tekkis k. a. alul kolme ümbruskonna koorijuhhi (Kiltsi, Väike-Maarja ja Varangu) omavahelisel nõupidamisel, kus otsustati II Tartumaa laulupeo eelproovina ühiselt 2. suviste pühäl korraldada Kiltsi lossi esisel väikene laulupäev, mille sissetulekuist oleks kaetud laulukooride sõidukulud Tartu.

Kavatsuse täideviimisel üleskerkivate raskuste võitmiseks hakatakse ettevõttele kindlat korraldajat otsima. Kokkulepet sobitatakse kõige esmalt kooli hoolekoguga ja selle äräütlemisel vastasutatud Kiltsi Haridusseltsi ja hoolekoguga ühiselt. Kuid kuna hoolekogu varem juba lossi saali suviste pühil ÜENÜKOLE kasutada lubanud ja praegu erilisi sissetulekuid tungivalt pole vaja, siis ütleb hoolekogu

end kategooriliselt igasugusest korraldaja osast ära.

Viimaks mitmesuguste koosolekute tulemusena jõutakse kokkuleppele ning sõlmitakse omavaheline protokoll Kiltsi Haridusseltsi ja ÜENÜ Kiltsi osak. juhataste vahel, kes ühiselt laulupäeva ettevalmistustöödele asuvad.

1. Kiltsi laulupäev otsustatakse korraldada 1. suviste pühäl ning selleks kutsuda 3 laulu- (Kiltsi, V.-Maarja ühisgümnn. ja Varangu segakoorid) ja 3 pasunakoori (Tapa-Udriku, Nõmme ja Väike-Maarja) esinema. Kooridelt saavutetakse ka nõusolek.

Kuid vahepeal oli II Tartumaa laulupäeva eelproov V.-Maarja määratud ja sellest kooridele teatatud. Et ärahoida asjatuid sekel-

dusi, seks jõutakse Tartus eelproovi korraldajatega kokkuleppele nii, et otsustatakse kõikide ümbruskonna laulukooride II Tartumaa laulupeo eelproov korraldada 1. Kiltsi laulupäeva hommikul Kiltsis. Seega tulevad veel umbes 4—5 koori senistele lisaks, kes muudugi ka laulupeole jäävad, mis seda suurejoonelisemaks muudab.

1. Kiltsi laulupäeva tegelikkudeks läbi viijateks on valitud järgmised toimkonnad:

ehitus-,

liikumise- ja korra-,

lilled, märkide ja kavade-,

kassa toimkonnad ja

arstiabi punkti juhataja.

Kogu toimkondade tegevust kontrollib peatoimkond, kelle käes laulupäeva tegelik juhatus, kes välja töötab 1. Kiltsi laulupäeva korralduskava, mis üldjoontes järgmine:

Kell 3 1. suviste püha päeval algab kooride, seltskondliste organisatsioonide ja rah-

va rongikäik Kiltsi ühisuse poe esiselt Kiltsi lossi esisele, kus kell 4 algab laulupäev järgmise kava järgi:

1. Avamine.

2. Tervitused.

3. Kõne kohtu- ja siseminister Ado Anderkopilt.

4. Ühislaulukooride ettekanded.

5. Ühispasunakooride ettekanded.

6. Üksikooride ettekanded.

Laulukooride üldjuhiks on Tallinna Seminari muusikaõpetaja hra Joh. Helila ning pasunakooride — hra Joh. Raadu Tapalt.

Peale laulupäeva on õhtul lossis pidu, kus esinevad kunstnikud Rõmmer ja Palm ning operetis „miss Virumaa“ prl. Aaren.

ÜENÜ Kiltsi osakond annab sel puhul välja oma ajakirja „Meie Mõtteid“ 1. Kiltsi laulupäeva albumina trükitud kujul.

U.

Majandusline kauplus RUD. VAIMAN

KILTSIS

Koloniaal-, saapa- ja pudukaubad.

Jalgrattad, grammofonid ja plaadid.

Bensiini automaat ja määrdeõlid.

Oma pagari- ja kondiitri- tööstus.

Igasugused kaubad suures valikus alati saadaval.

N. HINDPERI

— PAGARI JA KONDIITRI ÄRI —

Väike-Maarjas, hra. A. Vakmanni majas.

••••

Äris saadaval kõiksugused

toiduained, karastavad joogid ja maiustused

võistlemata hindadega.

••••

Tellimise peale tehakse maitsvaid torte, kooke ja kringleid
vilunud meistri poolt.

Kiltsi loss.

Kiltsi loss asub väikese jõekese pahemal kaldal, samanimelisest raudteejaamast 1,5 km kaugusel. Olemasolevate andmete järele on loss ehitatud aastal 1292. Peaukse kohal on vapp, selle all: „Gebaut anno 1292 und renoviert anno 1790.“ Lossi ehitajaks arvatakse ordumeister Bolto v. Hohenbachi. Lõvise teate järele (koguteos „Virumaa“ 1924) olnud Kiltsi loss Vene-Liivi sõjas Liivi vägede toetuspunktiks. Mõni aeg varemets seisnud lossi laskis tolleaegne omanik major v. Benkendorff uuesti üles ehitada, arvatavasti 1784—1790 aastate vahel. 15. sajandil on olnud loss Vrangelite päralt, 16. sajandi keskel aga Gilsenite omanduseks saanud. Tollest ajast on pärit nimi „Kiltsi.“ Saksa ja Vene keeles püsis nimi Ass kuni iseseisvuseni. 19. sajandi alul omandas lossi ühes mõisaga admiral v. Krusenstiern. Tema pärijad müüsid Kiltsi 1911 aastal parun Uexküll-Güldenbandile (surnud a. 1922).*)

Lossi peahoone on ehitatud idast läände. Idapoolsel osal on külge ehitatud kaks ümmargust ja läänepoolsel kaks nelinurkset torni. Hoone alumine kord on võlvitud lage-dega ja võretatud akendega. Teisel korral

*) Kõik ülaltoodud andmed on võetud koguteos „Virumaast“.

on eluruumid — praegu klassidena tarvitavad. Tornid on kolmekordsed. Ümmargustesse kolmanda korra tornitubadesse viivad teiselt korralt kitsad keerdkäigud müüris. Tähelepanu vääriv on empire stiilis uks, mis viib paraaduksest trepikotta. Muist säilinud esemeist võiks vast nimetada hollandi ahju nelinurkses tornitoas kolmandal korral.

Mõlemad lossi tiibehitised on pärit 18. sajandi lõpust. Tollest ajast püsib lossil praegune ilme.

Praegu kuulub loss ühes tiibehitistega Vao vallale. Peahoones asub Kiltsi 6-kl. algkool. Pahemas tiivas on korterid, parem — endised mõisa aidad — tühi ja avaldab lagunemise tunnuseid. Hoone on 1925 aastast peale muinsuskaitse all.

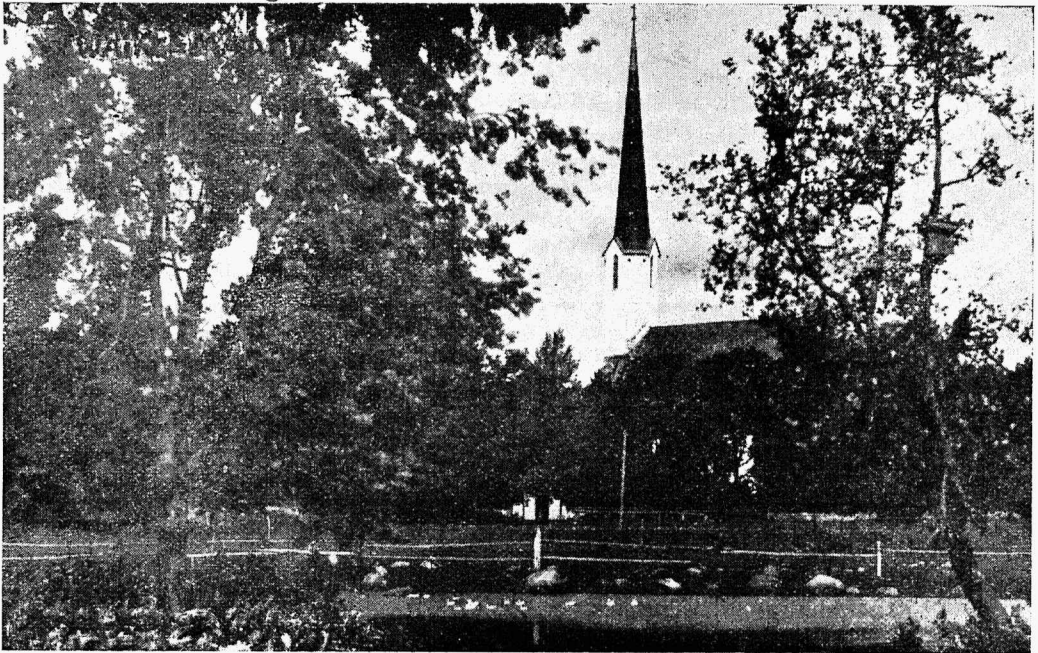
Kiltsi lossi kohta liigub rahvasuus palju jutte. Peamiselt ilmub neis tegelasena saladuslik valge naine, kes elutseb ühes tornitoas ja treppidel ning lohutab kannatajaid naisi ja neide. Palju räägitakse ka raudrijades rüütlist ja kolesuurest kirjust koerast. Neile lisaks võib kuulda palju lugusid piinakambrist, kus nüliti inimestel nahk seljast ja lasti sellest teomeestele pastilaid teha ja kodukäijaist, kes kimbutasid enamasti lossi härrasrahvast. A.

Juuksur

M. Venig

Kiltsis, Tamme majas.

Väike-Maarja kirik.

Väike-Maarja kirik, mis ehitatud Taani aja lõpul kuninga Voldemar IV. käsul, Siimuna abikirikuna, on üks vanemaid kirikuid Eestis, seega ka üks vaatamisväärlisemaid muinasvarasid. Ta iga sammaldanud kivi on üleelanud meie rahva lühikese, kuid muredrohke ajaloo. Teda on aja kui ka inimeste tujule vastavalt ümberehitatud ja parandatud, ning nüüdki, vaatamata kõrge vanadusele, näib ta väike valge kogu mustava tornitipuga ning ümbritseva rohelisega, veel väiksemana — kaunina, kuid ühtlasi pühalikkuse ja rahu sümbolina. Ka muudeti sel kirikul ta „elu“ vältel nime; nii nimetati teda alul „meie armsa püha neitsi kirikuks“, ning hiljem, et eraldada Suure-Maarja ehk Ambla kirikust, „Väike-Maarjaks“.

Kiriku õues on vabadus-sõjas langenute mälestussammas. Surnuaias, mis kaob rohelisse lehestikku, ning milles valitseb alatine rahu ja vaikus on leidnud oma viimse puhkepaiga kirjanikud Jakob Tamm ja Peeter Jakobson. Esimese hauale on püstitatud aksammas, mille rinnakuju on kunstnik Koorti valmistatud.

Dr. Adele Krahe

tegelik arst

Haigete vastuvõtt Kiltsis omas majas (telefon Nr. 1) igapäev peale neljapäeva ja pühapäeva, mil vastuvõtt Väike-Maarjas Ed. Läänemetsa majas II korral.

Väike-Maarja Ühisrealgümnaasium.

Lõuna-Virumaa hariduse kantsist — Väike-Maarja kihelkonnakoolist — võrsununa töötab Väike-Maarja ühisrealgümnaasium alates 1919. a. sügisest.

Üheteistkümne aasta jooksul on kool välja lasknud seitse lendu üheksakümne lõpetajaga.

Keskoolide võrgu reguleerimise Vabariigi Valitsuse määruse kohaselt on V.-Maarja ühisrealgümnaasium avalikkude keskkoo-

õpilastest moodustatud orkester.

Käesoleva aasta kevadisel koolinäitusel võis rõõmustava nähtusena konstateerida, et eriti palju oli möödunud õppeaastal ära jõutud teha tütarlaste käsitöö alal: töid oli välja pandud rohkel arvul, ning suurt rõhku näis pandud olevat puhta ja korraliku väljatöötamise peale.

Viru maavalitsus, kui kooli praegune ülalpidaja, on aastate jooksul jõudnud kooli va-

Väike-Maarja Ühisrealgümnaasium.

lide võrku kuuluvaks arvatud, mispärast kool lõpetajaile annab kõik õigused, mis seadusega kindlustatud avalikkude keskkoolide lõpetajaile.

Kuna kohalik seltskond ja omavalitsus oma keskkooli loomisel ja maja ehitamisel väga palju ära on teinud, on see töö väärilist hindamist leidnud ka praeguse hariduse ja sotsiaalministri hr. Hünersoni juures, kes ajakirjanikkudele antud jutuaajamise arvamist on avaldanud, et V.-Maarja ühisrealgümnaasiumist välja areneb maatuübiline keskkool.

Maaoludele vastavalt õpetatakse koolis vabatahtliku aina käsitööd, aiatööd ja tütarlastele majapidamisõpetust. Koolil on ka

rustada tarvilisel määral inventaariga, õppeabinõudega ja õpilaste ning õpetajate raamatukoguga, mis võrdlemisi täielik ja mida järjekindlalt täiendatakse ilmuvate raamatutega. Koolil on korralikult varustatud keemia-loodusteaduse kabinett, poiste käsitöö klass tarviliste tööriistadega ja tütarlaste majapidamisõpetuseks tarvisminevad abinõud.

Kooli õpilastest suurem osa on koondunud õpilasuühinguks, mille sektsioonides harrastatakse kalduvuste kohaselt muusikat, sporti, kirjandust, malet jne.

Talvekuudel korraldatakse õpilastele kinotendusi, kuna kasutada on kohalikust elektrijaamast korralik vool. Ka on õpilastel või-

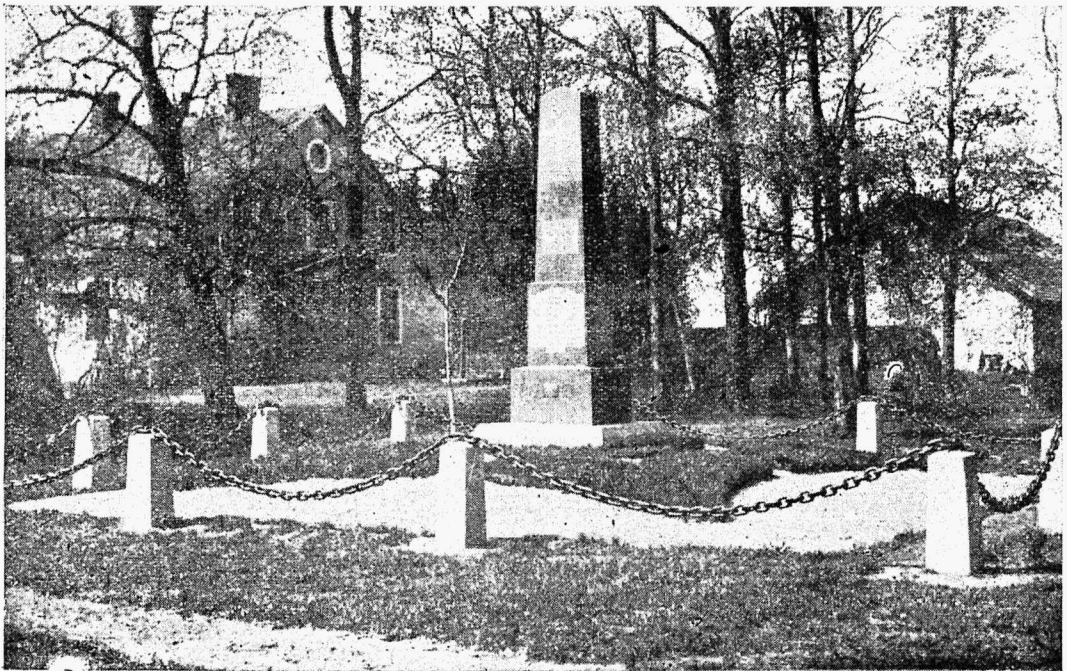
malus näha häid teatrietendusi, kuna Väike-Maarja ruumikas seltsimajas sagedasti kü-laskäiguetendusi annavad meie paremad teatrid „Vanemuine“, „Draamastudio-Rändteater.“

Kooli päralt olevale maaalale on asutatud noor viljapuuäed; kooli juures on käesole-val kevadel asutatud ka puukool.

Kõrvalhoonet peale eeskujuliku sauna-pe-

suköögi pole tänaseni jõutud veel ehitada, kuna koolimaja ehitusvõlad veel lõpulikult ta-sutud pole. Loodetavasti võtab maavalitsus siiski vist kõige lähemal ajal kõrvalhoone ehituse käsile, samuti ka koolimaja ruumide sisemise remondi.

Sügisel avatakse koolimajas internaadid nii poeg- kui ka tütarlastele.

Vabadussõjas langenute mälestussammas V.-Maarjas.

Väljaandja: ÜENÜ Kilti osakond. Toimetuse aadress: Kilti, nõudeni
Vastutav toimetaja: Vold Toom. Tegev toimetaja: Richard Umelas.

PÖLLUMAJANDUSLINE KAUPLUS

ARTUR TRAKS

Kiltsis, tel. № 21.

Soovitab:

Põllutööriistu igasuguseid,

nagu rohuniitjaid, viljalõikusmasinaid, loorehasid kultivaatorisi, atru, äkkeid ja teisi.

Kunstväetisi,

nagu superfosfaat, kaalisool, tšiilisalpeeter jne.

Ehitustarbeid,

klaas, lukud, hinged, pliidirauad, praeahjud, ukсед jne.

Riidekaubad:

Kleidi, manili, ülikonna, pesu, jne, riided kodu- ja väljamaa vabrikutest. Valmispesu meestele ja naistele, villased kamponid ja kummimantlid.

Jalanõud:

Kõiksugused meeste- ja naisterahva värvilised saapad ja kingad ning kalossid paremast materjalist ja vastupidavad

Jalgrattad :

Inglis, Rootsi, Taani, Belgia, Saksa jne. vabrikutest kõige soodsamate hindadega ja järelmaksuga kuni 2 aastani.

Maalritele :

Värnits, tinavalge, tsinkvalge, ooker, seinapapp, tapeet jne.

Seppadele :

Raud, teras — igasuguse mõõdu järele ja hea pestud Inglis kivisüsi jne. alati ladus saadaval.

Peale selle võin soovitada omast ärist kõiksuguseid muid koloniaalkaupu ja majapidamistarbeid võistlemata hindadega.

Uus Balti Metsatööstuse A.-S.

KILTSIS

Ostab

Kiltsis, Tapal, Esnas ja Jänedal

männi- ja kuusepalke ja -notte

Maksab kõige kõrgemat päevahinda.

Müüb igasuguseid laudu.

EESTI AURUVESKITE A.-S.

KILTSIS

Valmistab moodsa tööviisi juures

kõrgeväärtuslikku

rukki jahu
rukkipüüli
nisu jahu

(sõredat ja pehmet)

kruupe

tangu ja

manna

Müüb kohapeal suurel ja väikesel arvul eelnimet. aineid.

Hinnad ja tööheadus võistlemata.

AUGUST SOLL'I

KAUPLUS TORRO MAJAS, KILTSIS

MÜÜB kõiksugu kaupu odavate hindadega.

Surnupärgade ladu

Lintide trükkimine

OSTAB kanamune kõrgemate päevahindadega.

VÕTAB vastu kohalise saksofon-jazz-orkestri „The Blues Bandi“ tellimisi pidudeks j. m.

Rätsepp A. VIIK

Väike-Maarjas. Kõnetr. 37

Valmistan igasuguseid

ülikondi, palituid,
kasukaid, naisterahva
manteleid, -kostüme jne.
omast ja toodud materjalist.

Tarbekorral täidan tellimise 24 tunni jooksul.

Töö headus ja hinnad on kõiki rahuldavad.

Järelmaks võimaldatud.

Järelmaks võimaldatud.

Virumaa
Väike-Maarja
Ühisrealgümnaasium

Uute õpilaste vastuvõtmine 1930. a.
kevadel 11., 12. ja 13. juunil ja
sügisel 25., 26. ja 27. augustil.

I. klassi võetakse vastu 6. klassi algkooli lõpetanuid ilma eksamita — algkooli lõputunnistuse järele.

III. klassist alates valitavaks aineks tütarlastele majapidamisõpetus ja käsitöö ning poistele praktikum realainetes.

Sisseastumise sooviavaldusele juure lisada: a) viimane koolitunnistus, b) sünni-, d) riikkondsuse, e) rahvuse ja rõugetunnistus.

Suvekuudel (kooli vaheajal) sooviavalduste isiklik vastuvõtmine ja teadete andmine kooli kantseleis ainult neljapäeval kella 9.—13. (Postiga igal ajal).

Kehvemad ja andekamad õpilased vabastatakse õppemak-
sust kuni 25 % üldarvust. Stipendiume Viru maavalitsuselt, kooli
toetamise seltsilt, vilistlaskogult ja õpetajailt.

Koolijuhataja.

Väike-Maarja rohu-, värvi- ja majanduskaupluses

apteegi majas. Telefon 18

on saadaval:

Maalri värvid, liim, värnits, lakid, pintsliid,
Siccatiiv, puupeits, tapeedid, seinapapp,
Auto-, silindri- ja vaseliinõlid, pronksid, riidevärvid,
Pesusooda, seebikivi, kloorlubi maaarjajää jne. jne.

Parfümeeria ja kosmeetika tarbed:

Puudrid, lõhnaõlid. Näokreemid, vegetal jne. jne.

Vennad Tõnnisson „Seemneaiaäri“ esitus

Äjavilja seemned,
Lilleseemned,
Looma juurikate seemned,
Ristikheina ja timuti seemned jne. jne.

Kapsi ja Ko. „Lõhkevõime“ esitus

Kõiksugused lõhkeained: amatool, ammonal jne.
Kohapeal antakse juhtnõõre lõhkeainetega ümberkäämises

Parimate firmade:

**grammofonid ja plaadid,
Raadio aparaadid ja üksikosad,
j.n.e. j.n.e.**

== Väike-Maarja Mineraalvetetehas, ==

juhataja proviisor Ed. Grönberg.

soovitab:

**Puuvilja jooki,
Sidroni limonadi,
Sidroni soodat,
Krystalli.**

Oskar Lindeberg'i Koloniaal ja saapakauplus

Väike-Maarjas

Turu vastas.

Telefon 21.

Kõige kasulikumalt ostate suures valikus:

Meeste, naiste ja laste valmissaapaid ja kingi, uuemates moodides, oma tööstusest ja mitmest kodumaa vabrikust.

Meeste- ja naisterahva

jalgrattaid

eriti kerge käigu, tugevate ja pikkade raamidega.

Häid Michelin kumme ja kõiksugu jalgratta osasi.

Müük soodsatel järelmaksu tingimustel, kuuviisi maks ilma protsentideta.

Grammofonid

ja plaadid.

Igasugused sööginõud parematest Rootsi ja Soome vabrikutest, napsu, kohvi ja lõuna serviisid, mitmesug. fajans ja klaasnõud.

Pudukaupa rikkalikult: jalutuskepid ja vihmavarjud.

Koloniaal kaubad täielikus valikus.

Hinnad väljaspool igasugu võistlust.

Hinnad väljaspool igasugu võistlust.

VAO VASTASTIKKU KINDLUSTUSSELTS

kindlustab:

1. Hooneid ja vallasvara

tule vastu,

2. Koduloomi

surma, hädatapu, osalise väärtuse kaotuse vastu;

3. Põlluvilja

rahe vastu.

— •• —

Suuremad objektid kuni 100% edasi kindlustatud Eesti Ühistegelises Kindlustus-Keskseltsis.

Kindlustamine odavam, kui üheski kindlustus-aktsiaseltsis. Näiteks maksab puust elumaja pilpa katusega 1000 krooni väärtuses kindlustamine 1. aasta peale ainult 4. kr. 30. senti (kõik maksud koos).

Seltsi peakoosoleku otsuse kohaselt arvatakse 10% preemia hinnaalandust liigetele, kes kolm aastat järgemööda seltsis oma varandused kindlustanud on.

Riiklikkude laenude kindlustuseks võetakse poliisid vastu Eesti Maapangas ja Pikalaenu Pangas.

Kindlustuste vastuvõtmine igal äripäeval Väike-Maarja Ühispanga ruumes kella 9—14.

Juhatus.

Väike-Maarja auru-riidevärvimise ja vanutuse tööstus, riide- ja valmisriiete kauplus

AUGUST KASK

VÄIKE-MAARJA, KÕNETRAAT 12.

Lugupeetud töö- ja kaubatarvitajaid palun tähele panna, et olen järjekindlate uuenduste läbi oma tööstust tehniliselt täiendanud, mis võimaldab töö hädust ja kiirust tõsta, mille läbi minule usaldatud tööd, nagu kangaste vanutus, värvimine, pügamine, pressimine, dekateerimine jne., täielise vastutusega töö häduse eest oma pääle saan võtta. Väljaspool on veel järgmised töö vastuvõtu kohad: Simunas, hra. Joh. Jürgental'i kaupluses, Koerus hra. Joh. Bauveri kaupluses ja Tamsalu Tarvitajate ühisuses.

Kaupluse alal olen ühenduses suuremate (sellel alal) vabrikute ja nende esitustega, mis võimaldab minule all-nimetatud kaupu võistlemata odavate hindadega müüa, nagu villaseid kleidi- ja ülikonna-riideid, siidi, sametit, naiste ja meeste palitu riideid ja voodreid, kõiksugu tekke, laudlinu, aknakardinaid, pleegitud ja pleekimata pesuriidet, kangalõimi jne.

Suures valikus naiste, meeste ja laste kampsonid.

Naiste käekotte, kombineesid, meeste pesu jne.

Meeste ja naiste mantlid ja ülikonnad.

Omavalgustamine ja pilutamine. Töö kiire ja korralik.